

С Т А Н О В И Щ Е

ОТ ДОЦ. Д-Р ЗОРНИЦА ДИМИТРОВА ПЕТРОВА

Преподавател по пиано и клавирен съпровод в АМГИИ „Проф. Асен Диамандиев“

За присъждане на научна и образователна степен „Доктор“

На

ГЕОРГИ ЯНКОВ БОЙКИН

По професионално направление 030802 „Музикално и танцово изкуство“

По научна специалност „Музикознание и музикално изкуство“

В Клавирна катедра при Инструментален факултет

на НМА „Проф. Панчо Владигеров“

на тема:

**„ПОЛИФОНИЧНАТА ФАКТУРА КАТО ИНТЕРПРЕТАЦИОНЕН ПРОБЛЕМ
В КЛАВИРНИТЕ СОНАТИ НА ПРОКОФИЕВ“**

Ясно и немногословно заглавие, в което веднага се очертава фокусът на съществена и интригуваща клавирна проблематика. Сонатите на Сергей Прокофиев отдавна са заели подобаващо място в „класическото поле“ на съвременната пианистична практика. И днес, когато музикалният свят чества 130 години от рождението на големия руски творец, оценката за подобна докторантска тема се превръща в истинско предизвикателство.

Пред нас е дисертационният труд на Георги Бойкин, който се представя в богатия обем от 214 страници и включва Увод, 2 раздела, всеки от които съдържа по 2 глави, Заключение, Библиография и самооценка на приносите. В случая бих започнала своето становище от последните страници на доктората, които още на пръв прочит силно респектират с **актуалността на подобрите библиографски източници**. Използваната литература впечатлява със своята „свежест“. Срецаме публикации на престижни университети (в Йейл, Кеймбридж, Ню Йорк) от 2002, 2008, 2009, 2016, 2018г.; преиздания през 2013г. фундаментален труд на Алфред Брендел; оксфордското издание от 1983г. на „За основните принципи в свиренето на цигулка“ от Леополд Моцарт; английския превод (от К.А.Лейбовиц, 1993г.) на „Клавирното изкуство“ от Хенрих Нейгауз; впечатляващи видео демонстрации от 2015г. и по-късно. Не са пропуснати големите имена на „свѣтското“ музикознание, както и авторитети на българската музикална мисъл. **Споменавайки всичко това, считам, че Георги Бойкин демонстрира не само богата инструментално-теоретична ерудиция с днешна дата, но и ясно „преместване фокуса“ на своето изследване към „жалоните“ на британската и американската музикална наука. Изключително интересен и модерен ракурс към клавирните сонати на Сергей Прокофиев.**

В **Увода** към своето изследване Георги Бойкин поставя на ясна основа Целта, Предмета и методологията ,към които се придържа. Коректно са изведени основните трудове, от които „се оттласква“ неговият анализ. Още тук личната гледна точка на ярко интелигентен и знаещ пианист се заявява категорично и с готовност за полемика. Още тук е видно, че в хода на дисертацията ще „изкристализират“ авторски тези, чиято подробна обосновка, а от там и дисертабилност са несъмнени. Действително, стегнатата и лаконична уводна част недвусмислено

показва основните качества на анализа: самостоятелност на мисълта, богата езикова култура, високо ниво на боравене с общата музикална теория, ярък потенциал за откривателство , съчетан с младежка категоричност при отстояването на „собствената дума“ в клавирната наука.

*“...стилът на Прокофиев е контрапунктичен, за което имам многобройни доказателства, които обстойно и аргументирано излагам в първия раздел на дисертационния труд“-тази част от своята авторска позиция, Георги Бойкин защитава ясно и последователно в рамките на **Първи раздел от доктората, озаглавен „Аналитичен подход към полифоничните похвати“**. В рамките на 2 глави („Имитационнополифонични похвати“ и „Контрастнополифонични похвати“) докторантът проследява всички контрапунктични средства, с които Сергей Прокофиев изгражда индивидуалните структури на 9-те сонати. Всяка дума от своя анализ Георги доказва с обширни и нагледни примери. Нещо повече, налице е собствено тълкуване на фрагменти от многогласната фактура и авторско доказване на полифоничност в тях. Пример за това са тактовете 66,67,68,69 от Соната №3. Проследявайки акомпаниращата линия на дясна ръка, докторантът открива „ скрито имитиране „ на 2-ра тема и достига до идеята за провеждането на един и същи мотив едновременно във всички гласове от тригласната фактура. На практика се открива тотална контрапунктична организираност на клавирните пластове. Подобни съждения, доказани авторитетно и логично, будят адмирации и респект.*

По страниците на своето изследване Георги Бойкин проследява и други полифонични подходи, с които Сергей Прокофиев организира клавирната фактура като:

-квазиконтрапунктичен подход (Сонати №№ 9,4)

-лъжливо встъпване на Тониката (Соната №9)

-имитационен подход в зоните на акомпанимент или преход(Сонати №№ 2,4,8,)

В Заключението към Първа глава докторантът обобщава своите анализи по безапелационен начин:“... образците от тази глава категорично отхвърлят цитираното в увода заключение на П. Ашли ,че за Сергей Прокофиев „имитацията не е основна композиционна техника“. Видимо е- в лицето на Георги пред нас стои не само ярък пианист- интерпретатор, какъвто го познавам, но и бъдещ музикален теоретик , който не крие научните си възможности, а ги проявява по твърд и респектиращ начин.

Във втора глава (визираща контрастно полифонични подходи) докторантът обстойно проследява наличието на няколко типа полифонична организация, като набелязва проявите им в хоризонтал и вертикал , както и ролята им в структурното изграждане на части от сонатите. Преди това, обаче ,авторът не подминава обяснителния ракурс на всеки строго специализиран термин. Тук следва да подчертая лаконичната и заедно с това пределна яснота на предварителната теоретична характеристика, фино и ненатрапчиво „инкрустирана“ в авторския анализ. Придобитата ми опитност(в някаква степен)от многобройните разгледани дисертации, ме навежда на следното: Колкото по-успешно е защитена „мярата“ в присъствието на общотеоретичните (знайни) постолати и личния анализ, толкова по-ярко “заблестяват“ интелектът, неподправената ерудираност и талантът към научно тълкуване на музикалната материя. С респект и удовлетвореност виждам всичко това във вдъхновената разработка на Георги Бойкин. В тази глава са разгледани явления като:

- „Темата- комплекс“ (Соната № 3-втора тема, Соната №2-1-ва част, Соната №8- 1-ва част, Соната № 9- 4-та част)

-Мелодия, заедно с контра-мелодия в еднакъв ритъм. Този похват, според автора ,внушава тайнственост и мистериозност(Соната № 5- 3-та част, Соната № 7- 1-ва част)

-Вертикален тематичен синтез

-Вертикален тематичен синтез с остинато

В края на втора глава Георги обобщава активизиращата функция на имитационните подходи и многообразните изразни възможности (експозиционни, разработъчни и обобщаващи) на контрастната полифония. Високо оценявам всичко, което докторантът проследява като наситена полифоничност в композиционния изказ на Прокофиев. Във всичко това виждам не само безспорното качество на теоретичния анализ, но и неговата съществена основа за ясна интерпретационна визия – нещо, което се открива в богатия следващ раздел.

Общото заглавие на Втори раздел е „Интерпретационни проблеми на полифоничната фактура“. Огромното количество примери и контрапунктични взимоотношения, разгледани в Първи раздел, дават основание на докторанта да посочи Полифонията като едно от основните изразни средства в 9-те сонати. Внимателното диференциране на гласовете в сложния многоглас на фактурата е изведено като съществен способ за предпазване от прекомерната звукова агресия при интерпретацията на тези гениални творби. Георги Бойкин застъпва тезата ,че силовото интонирание на тази музика подсказва изпълнителско неразбиране, скрито зад арогантен начин на свирене. Това е наблюдение върху често срещан пианистичен недостатък, който в наши дни

„опропастява“ не само творчеството на Сергей Прокофиев. Адмирирам начина , по който авторът на дисертацията извежда своите изпълнителски „рецепти“. Този високо дисертабилен раздел следва да е „настолно четиво“ за не малка част от педагогическата гилдия, която пренебрегва работата върху качеството на клавирния звук.

Първата глава насочва към работа върху динамиката и тембровите възможности на пианото при интерпретацията на 9-те сонати. Още тук Георги Бойкин заявява пътеводното значение на труда „Гласоводене: науката зад едно музикално изкуство“ от американския изследовател в областта на „музикалното възприятие“ Дейвид Хърън. Авторът на дисертацията е запознат с многобройните експерименти , довели до обособените 12 принципа на слуховото възприятие, „...чрез които да се постигне композирането на музика с висока степен на самостоятелност...“ (визира се диференцираното гласоводене). От тази теоретична основа Георге се „оттласква“, търсейки възможностите на динамичния и тембров контраст. Разбира се, той следи и цялата палитра от художествени средства като темпови , шрихови разлики, акцентуация, агогика, туше, пръстови задържания и т. н., които спомагат за изтъкването на определени гласове от фактурата и обратно, за „маскирането“ на други.

Трябва да се подчертае и особеното внимание , с което докторантът анализира възможностите за разнообразен ляв педал, свързани отново с диференцираното гласоводене. Тук се посочва системата на Фредерик Чю , наречена „хирургически прецизен ляв педал“. Техниките на педализация в нея са другата „отправна точка“ за Георги в търсенето на нови интерпретационни подходи към полифонията на Прокофиев. Богато и аргументирано са разгледани:

-степенна на натиск върху левия педал, която създава различна темброва обогрност

-освобождаването и натиска на левия педал за разнообразно оцветяване на тонове от една и съща фраза

-използването на ляв педал за създаване на илюзорен ефект на отдалеченост (преден и заден план, приближаване и отдалечаване)

Втората глава насочва към интерпретационните възможности при употребата на среден педал. Според докторанта, тази технология остава почти неизползвана или много частично застъпена. Всъщност именно отличната координация в използването на десен и среден педал би могла да спомогне за диференцирано гласоводене и чисти хармонии. Изведените теоретични възгледи в тази посока са смели, ярко мотивирани, изпълнени със забележителен авторски заряд. Дори, когато наваяват „крайна хирургичност“, те са ценни със силата на своята вдъхновена експерименталност, с търсенето на непознати технологични решения. В този смисъл силно впечатляват високите качества на анализа, личните приносни характеристики на съжденията.

Като поздравявам научното ръководство на доктората в лицето на проф. д-р Борислава Танева, завършвам с вяра в бъдещите постижения на Георги Бойкин в областите на клавирното изпълнителство и клавирната наука. Ето защо с пълна увереност се обръщам към уважаемото научно жури да изготви предложение до ФС за присъждане на Георги Бойкин на научната и образователна степен „доктор“.

23.04.2021г.

доц. д-р Зорница Петрова

Пловдив

